Twentse Kruistocht Haaksbergen

Auteur: Marycke Naber

(Maria)kapellen, Buurserzand, Harrevelderschans, Buurserbeek, Oostendorper watermolen
Een afwisselende tocht door een prachtig gebied. Na de NH kerk en de St. Pancratiuskerk met een Mariakapel loopt de route via de synagoge, de moskee, een grafmonument met piëta op de RK begraafplaats en de gereformeerde kerk het centrum van Haaksbergen uit. Aan de rand ervan staat de kapel van het Heilig Kruis van Wim Holtschlag. Daarna loop je door het buitengebied naar de St. Bonifatiuskerk met Mariakapel en ernaast een Mariakapelletje. Vervolgens loopt de route via het Grintenbosch naar het Buurserzand, een heidegebied met vennen en jeneverbesstruiken. Tot slot loop je langs de Harrevelderschans, de Buurserbeek, de Oostendorper watermolen en nog een Mariakapelletje terug naar het busstation.
Dit is een van de twaalf rondwandelingen in mijn wandelgids 'Twentse Kruistochten', zie het kader onderaan. In die mooi uitgevoerde gids staat uitvoeriger achtergrondinformatie en een interview met Wim Holtschlag, die in zijn achtertuin een kapel van het Heilig Kruis heeft gebouwd.

Routebeschrijving

Haaksbergen - Buurserzand (19 km, bushaltes na 3 en 12 km)

NB Controleer de openingstijden van de bezienswaardigheden en horeca en de dienstregeling van de bussen.

Ga aan de achterkant van het busstation de Schoolstraat in, aan het eind LA langs de NH kerk.

Deze is in 1854 gebouwd naar een ontwerp van de stadsarchitect van Enschede, G.D. Niermans. Dat gebeurde nadat de begin 19e eeuwse koepelkerk was afgebrand tijdens de grote dorpsbrand op 16 augustus 1851.

Loop langs de linkerkant van de katholieke kerk uit de 16e eeuw, in 1887 uitgebreid tot een driebeukige hallenkerk. Voor je zie je een Mariabeeld dat in een nis van de voormalige pastorie is aangebracht. Loop voor de St. Pancratiuskerk langs en ga RA. Aan de linkerkant staat een oorlogsmonument. Aan de zijkant van de kerk bevindt zich de ingang naar de Mariakapel. Deze is dagelijks open van 9.00 tot 17.00. Van daaruit heb je zicht op de kerk. Ga bij de achterkant van de kerk LA, Ruisschenborgh. Het witte gebouwtje aan de linkerkant is de synagoge uit 1827, de oudste nog bestaande synagoge van Twente. Loop over het trottoir aan de rechterkant van de straat. Steek na de bocht over via het zebrapad en ga RA. Je passeert de Ertugrul Gazi Camii-moskee uit 1999.

Deze is voor de Turkse Islamitische gemeenschap ontworpen door S. Yavuz en M. Kilic van het architectenbureau Lema-5 te Rotterdam.

versiedatum: 25-12-2022

Ga na de moskee LA langs het Christusbeeld de begraafplaats op. Na ca. 100 m staat aan de rechterkant het grafmonument van de familie Bouhuis met een sculptuur van de Moeder van Smarten (Piëta). Loop terug en ga LA. Aan de overkant van de straat staat de Gereformeerde Maranathakerk uit 1954.

1. Steek via het zebrapad de Enschedesestraat over, loop daarna RD, Sterrebosstraat. Ga in de bocht naar rechts schuin LA over het tegelpad voor het flatgebouw langs, aan het eind LA, Julianastraat. Loop op het kruispunt RD, Veldkampstraat. Steek na de bocht naar links RA de voorrangsweg over (kijk uit!) en loop links van het 1e huis aan de rechterkant over het smalle pad. Ga aan het eind bij de driesprong RA, bij de weg LA. Achter nr. 127 staat een kapel. Deze is vrij toegankelijk: RA door de deur naast de garage, dan LA: de groene schuur.

Deze kapel van het Heilig Kruis is in 1986 gesticht door Wim Holtschlag naar aanleiding van een vijftal verschijningen van de aartsengel Raphaël. Het ongeveer 450 jaar oude corpus aan het kruis is afkomstig uit het Beierse Oberammergau. De beelden van Maria en Johannes onder het kruis zijn vervaardigd door een beeldhouwster uit het Duitse Ulm. In 1988 is de kapel opgenomen in een overkapte ruimte, waar sinds 1999 missen worden opgedragen.

Loop terug, ga na nr. 121 RA, op de driesprong schuin RA, een smal pad. Loop aan het eind RD, een halfverharde weg.

2. Ga aan het eind RA en meteen LA, Smitterijweg. De asfaltweg gaat over in een karrenspoor met fietspad. Ga aan het eind daarvan LA, Zoomweg, aan het eind RA. Ga op de 1e kruising LA (Morgensterweg). Steek de voorrangsweg over (hier bushalte Weg naar de Veldmaat) en loop RD, Veldmaterstraat. Ga voorbij het 1e kruispunt RA naar de ingang van de kerk. De Mariakapel rechts van de ingang is dagelijks geopend van 9.00 tot 18.00. De lichtschakelaar bevindt zich rechts naast de deur. Loop langs de rechterkant van de kerk en ga LA naar het kerkhof. Aan de rechterkant staat een Mariakapelletje uit 1999.

Het beeld is afkomstig uit een kapelletje uit de jaren '50, door verkenners gebouwd bij een zandafgraving op grond van de familie Witbreuk. Na het sluiten van de zandafgraving in de jaren '70 brak boer Witbreuk de kapel af en bewaarde het Mariabeeld op zolder. Na zijn overlijden in de jaren '90 vond zijn vrouw het terug en schonk het aan de parochie.

Loop naar de weg en ga LA, iets verderop over het voetpad aan de rechterkant. Ga na nr. 98 RA door het klaphek. Zie het informatiebordje over het Grintenbosch.

3. Ga op de T-splitsing LA, loop langs de rechterkant van de blokhut. Na de bocht naar rechts pad naar links negeren, ga na de grondwatermeter opj de kruising LA. Houd rechts aan door de beukenlaan. Steek na het klaphek de weg over (kijk uit!) en ga LA over het fietspad. Ga op het kruispunt RA, Oude Kampweg. Weg naar links negeren. Ga direct na het kruispunt LA over het graspad, aan het eind na de kikkerpoel LA. Ga aan het eind LA, Steenhaarweg.
4. Ga de 1e zandweg met fietspad RA, op de kruising LA over de zandweg. Je loopt door het natuurgebied het Buurserzand. Dat bleef gespaard van ontginning, omdat de familie van Heek het gebied gebruikte als jachtgebied en het in 1929 aan Natuurmonumenten schonk. Na een vlonder over een van de Steenhaarplassen loop je op de kruising RD door het klaphek.

5. Ga aan het eind LA over het halfverharde fietspad. Waar dit naar links buigt loop je RD over het karrenspoor. Je passeert De Bommelas. Zie het informatiebord. Loop aan het eind van het karrenspoor RD over het zandpad naast het fietspad en ga het 1e pad scherp RA over de hei.

Als je naar Infocentrum De Wakel met horeca wilt (niet op vrijdag open!), loop dan RD over het fietspad en ga het 1e pad LA.

6. Loop na het klaphek (na ca. 1 km) RD over het fietspad, ga dan het 1e bospad schuin RA. Volg dat RD door bos en hei. Steek na de voetgangerssluis de zandweg met fietspad over en loop RD.

Als je naar de bushalte wilt, ga dan LA over de zandweg, bij de voorrangsweg LA. Je vindt de halte ca. 700 m verderop, na de brug over de Buurserbeek.

Loop RD door de voetgangerssluis, ga aan het eind LA over de klinkerweg. Steek fietspad en asfaltweg over en loop RD over het smalle pad, na een klaphek over de hei.

7. Na de bocht naar rechts aan het eind van de hei bevindt zich aan je linkerhand de Harrevelderschans. Zie het informatiebord. Desgewenst kun je er een rondje overheen lopen. Vervolg het pad, verderop weer door een klaphek. Ga aan het eind LA over de asfaltweg. Ga vóór de brug RA en blijf langs de Buurserbeek lopen.
8. Op de plaats van de villa met het grote gazon ervoor heeft een kalkoven gestaan. Loop na het grote gazon bij de stroomversnelling naar boven en ga LA. Loop RD langs de beek, een fietspad met ruiterpad. Blijf bij de brug RD lopen over het graspad. Loop ook bij de volgende brug RD langs de beek.
9. Ga bij het trapje RA en meteen LA over het halfverharde pad, aan het eind LA over de asfaltweg. Ga direct na de brug RA langs de beek.
10. Na de bocht naar rechts ga je LA via een smal pad het dijkje over, op de driesprong schuin LA langs rododendronstruiken. Pad naar rechts negeren. Ga vlak voor de rand van het bos RA en volg dit pad RD door bos en hei. Steek aan het eind de asfaltweg over en loop RD over het graspad langs de beek. De brug loopt over de Botterbeek. Ga bij de asfaltweg RA. Je passeert de Oostendorper watermolen uit 1633 (zie het infobord). Na de horeca ga je de 1e weg RA.
11. Ga tegenover nr. 14 RA. Volg de paaltjes van het ommetje Möll'npad: waar de halfverharde weg naar rechts buigt loop je RD over de zandweg, ga vlak daarna schuin LA. Volg dit smalle pad tot het eind, ga daar RA over de asfaltweg. Ga de 1e weg RA, Molenveldweg, dan de 1e weg LA, Bekkevosweg. Deze gaat over in een zandpad met fietspad. Aan het eind staat rechts een Mariakapel.

Dit is in 1958 gebouwd door de Katholieke Arbeiders Jeugd, naar aanleiding van een Mariaverschijning aan nachtwaker Gradus Leferink, alias Poet'n-Graads, 50 jaar eerder. Het kapelletje is gebouwd op de plek waar de verschijning plaats zou hebben gehad. Zie het infobord.

Houd links aan over de asfaltweg, Bekkevosweg, ga aan het eind RA, op het kruispunt LA, Morsinkhofweg. Steek de voorrangsweg over bij de verkeerslichten en ga RA over de klinkerstraat.

12. Ga meteen LA, Irenesingel 25-27, aan het eind RA en meteen LA, een tegelvoetpad. Ga aan het eind LA, even later RA over het tegelvoetpad, loop bij de klinkerstraat RD. Loop aan het eind van het pad LA langs de klinkerweg en volg het tegelpad langs de asfaltweg. Steek via het zebrapad de weg over, ga LA en RA over het plein.

Op het plein staat een beeldje van bovengenoemde Poet'n-Graads (1854-1946), gekleed in schapenvacht, met stok, bel en sabel. Het beeldje is gemaakt door Jan te Kulve uit Eibergen. De vijfpuntige ster is het wapen van Haaksbergen.

Ga de 1e straat RA, Dr. Prinsstraat, naar het busstation.

Praktische informatie

Bos, hei, plassen, beek, 70 % onverhard

Kijken

NH kerk Haaksbergen, zie haaksbergennatuurlijk.nl
St. Pancratiuskerk Haaksbergen, zie haaksbergennatuurlijk.nl

Eten en drinken

Grand Café Centraal, Markt 21, Haaksbergen, 053 572 9786, www. grandcafecentraal.nl
Hema café-terras, Markt 23, Haaksbergen
Broodbode Haaksbergen, Veldmaterstraat 65B, Haaksbergen, 053 574 8822, broodbode.nl
Infocentrum De Wakel De Wakel, Stendermolenweg 9, 053 428 1527. Open: za t/m do 12.00-16.30
Hotel-restaurant Bi'j de Watermölle, Watermolenweg 3, Haaksbergen, 053 572 9250, dewatermolle.nl
Restaurant De Molen, Molenstraat 23, Haaksbergen, 053 574 2090, kebabhuishaaksbergen.nl
Café Zeezicht, Molenstraat 23, Haaksbergen, 053 572 1313, facebook.com/profile.php?id=100063538032512
Chinees-Indisch restaurant Peking, Molenstraat 23, Haaksbergen, 053 572 2798, pekinghaaksbergen.nl

Overnachten

B&B Blankenburg, Blankenburg 10a, Haaksbergen, 06 2543 8406, bb-blankenburg.nl
B&B Op de Steenhaar, Galgenslatweg 1, 053 572 7834, buurserzand.com

Openbaar vervoer

Bus 53 Hengelo-Haaksbergen, halte Haaksbergen busstation
Bus 59 Hengelo-Haaksbergen (niet tijdens schoolvakanties), halte Haaksbergen busstation
Bus 62 Enschede-Borculo, haltes Haaksbergen busstation en Weg naar de Veldmaat
Bus 97 Goor-Haaksbergen (niet op zondag!), halte Haaksbergen busstation
Buurtbus 595 Haaksbergen-Buurse, haltes Haaksbergen busstation en Koekkoeksbrug. Niet in het weekend!
Regiotaxi Twente: 0900 1814, www.regiotaxitwente.nl (minstens 1 uur van tevoren reserveren)

Parkeren

Ten zuiden van Zeedijk vrij (rondom het centrum max. 1,5 uur met parkeerschijf)

Routebeschrijving, topografische kaart en GPS-track van deze wandeling vind je op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/twentse-kruistocht-haaksbergen/15667/. Reactie, opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op Wandelzoekpagina.

In de wandelgids 'Twentse kruistochten' beschrijft Marycke Naber 12 rondwandelingen langs in totaal 112 kapellen en kruisbeelden. De wandelingen zijn min of meer afgeleid van het Twentse Kapelletjespad van ca. 800 km (in etappes van gemiddeld 15 km, die eveneens op de Wandelzoekpagina (www.naberpaden.nl) zijn gepubliceerd). De wandelgids bevat mooie foto's en interviews met vrijwilligers die de kapelletjes en wegkruisen onderhouden. De gids is in te zien en te bestellen op www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

